

15.02.2023

Tuusulan kunta, Kaavoitus
Vili Lustman
PL 60
04301 Tuusula

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto Mattila II (kaava nro 3648) asemakaavan luonnoksesta

HEL 2022-002502 T 10 03 01

Tuusulan kunta on pyytänyt Keski-Uudenmaan alueelliselta vastuumuseolta lausuntoa Mattila II alueen asemakaavan luonnoksesta. Museo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristöjen ja maiseman, sekä arkeologian vaalimisen näkökulmasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Asemakaava-alue sijaitsee Tuusulan kunnan Mattilan kunnanosassa nykyisen Mattilan omakotitaloalueen länsi- ja lounaispuolella. Kaavaratkaisun tavoitteena on pientaloalueen laajentaminen.

Mattila on Tuusulan laajin pientila-alue ja se käsitti ennen noin 300 hehtaarin alueen. Alun perin väljästi rakennettua aluetta on vuosikymmenien mittaan täydennysrakennettu ja lopputuloksena on monipuolinen kudelman eri aikakausien arkkitehtuuria aina 1940-luvulta 2000-luvulle. Aluetta leimaa sen puutarhamaisuus; runsaat pensasaidat, sekä vehreät pihat.

Suunnittelualue sijaitsee Mattilan omakotitaloalueen tuntumassa. Tällä hetkellä suurin osa alueesta on käytössä peltona ja talousmetsänä. Suunnittelualueeseen sisältyy myös joitakin asemakaavan ulkopuolisia yksityisomisteisia kiinteistöjä asumuksineen, osa Tuusulantien tiealueesta, sekä Suotien länsipuoliset asuinkorttelit.

Kaavaluonnoksen aineistossa on esillä kaksi vaihtoehtoa. Luonnosvaihtoehdossa nro 1 rakentaminen on vedetty pois rahkaturvealuetta sisältävästä metsiköstä. Luonnosvaihtoehdossa 2 rahkaturvealueen reunalle Multatien varteen on sijoitettu kaksi asuinrakentamisen korttelialuetta.

Rakennettu kulttuuriympäristö

15.02.2023

OAS-vaiheen lausunnossaan museo totesi, että; ”Alustava kaavarajaus sisällyttää muutamia jälleenrakennusajan kohteita Suotien lounaispuolella, mutta nämä eivät muodosta sellaista hallittua ympäristökokonaisuutta, että edellyttäisivät yksilöityjä suojelumerkintöjä. Kaava-alueen luoteisreuna rajautuu Kirkonkylän Saksan tilakeskuksen kulttuuriympäristökokonaisuuteen. Kuten OAS-selostuksessa mainitaan, uuden asuinalueen liittäminen olevaan yhdyskuntarakenteeseen kestäväällä tavalla alueen maisemalliset piirteet huomioiden on tärkeää, ja nimenomaan Saksan peltoalueelle sijoitettavan täydennysrakentamisen tulee huomioida maisemallisesti riittävän suuri etäisyys tilakeskukseen. Lisäksi täydennysrakentamisen reuna-alueen pehmentämistä kokonaisuutena tulee tutkia esim. istutusjärjestelyin”.

Lausunnosta annetussa vastineessa todetaan, että; ”Asemakaavaluonnoksessa uusi pientalovaltainen rakentaminen sijoittuu vanhaa Mattilan omakotitaloaluetta vasten sen yhdyskuntarakennetta jatkaen nykyistä peltoaukeaa ja näkymälinjaa säilyttäen. Rakentamisen sijoittumisessa on pidetty tärkeänä avointa tilaa ja Tuusulalle ominaisen maatalousmaiseman säilyttämistä Saksan tilakeskuksen ympärillä. Hyrylän kasvaessa ja laajetessa ennen maisemaa hallinneet peltoaukeat ovat huvenneet ja joko kasvaneet tai rakennettu tukkoon. Mittakaavallisesti on pyritty sulauttamaan uusi rakentaminen osaksi vanhaa niin, että tonttitehokkuus ja kerrosluku ovat pienemmät vanhan rakenteen lähellä. Olevia pihapiirejä täydennysrakennetaan matalammalla tonttitehokkuudella, jotta nykyistä vehreyttä ja alueen olemusta voidaan säästää. Uuden pientaloalueen ja kulttuuriympäristöön rajautuvan peltomaiseman rajaa sekä itse rakennusten olemusta tullaan tutkimaan vielä tarkemmin kaavoituksen edetessä. Kaavaluonnoksessa peltomaisemaa vasten esitetään tonttirakennetta, jossa istutettavat pihat avautuvat peltomaisemaa kohden. Näin maisema luontaisesti pehmitetty puuston ja pihojen kasvillisuuden kasvaessa”.

Vastine vastaa hyvin museon huomioihin alueen kehittämisestä, ja samalla vastine perustelee hyvin miksi esitetyistä kaavavaihtoehdoista numero 1, joka on vähemmän tehokkaampi ja jättää enemmän väljyyttä alueelle, on myös kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta tavoiteltavampi.

Arkeologia

Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo on 28.3.2022 lähetetyssä lausunnossaan (HEL 2022-002502 T 10 03 01) todennut, että Mattila II:n suunnittelualueella on maastonkohtia, joissa on potentiaalia kivi-kaudelle ajoittuvien kohteiden löytämiseen. Erityisesti Kannistonmäen pohjoisen ja koillisen puoleisilla rinteillä ja peltoalueilla sekä Multatien

15.02.2023

lounaispuolella sijaitsevilla rahkaturvealueilla on tehtävä tutkimuksia mahdollisten kiinteiden muinaisjäännösten toteamiseksi ja niiden laajuuden määrittelemiseksi.

Tuusulassa on suoritettu vuonna 2009 historiallisen ajan kohteiden arkeologinen inventointi. Katja Vuoriston inventointiraportin mukaan inventointi ei kuitenkaan ole ulottunut Mattila II suunnittelualueelle. Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo katsoo, että koska suunnittelualueella on arkeologista potentiaalia, siellä tulee suorittaa arkeologinen yleisinventointi, joka sisältää arkistoseivityksen. Minimissään inventoinnin tulee käsittää alueet, joille osoitetaan kaavassa muuttuvaa maankäyttöä ja joilla tehdään maahan kajoavia töitä.

Tutkimuskustannuksista vastaa muinaismuistolain 15 §:n mukaisesti hankkeen toteuttaja. Arkeologisia tutkimuksia tekevät useat toimijat, joilta voi pyytää tarjouksia kaava-alueen inventoinnista. Arkeologisia kenttäpalveluja tarjoavien toimijoiden yhteystiedot löytyvät Museoviraston verkkosivuilta (Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen) osoitteesta: <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologisten-kenttatoiden-tilaaminen>. Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunnot tulee liittää tarjouspyynnön mukaan. Kenttätöiden jälkeen inventointitulosten pohjalta tulee laatia Museoviraston arkeologisten laatuohjeiden mukainen raportti. Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo ottaa kantaa suunnitelman vaikutuksista arkeologiseen kulttuuriperintöön inventoinnin tulosten valmistuttua.

Lisätiedot

Juha Vuorinen, tutkija, puhelin: 310 36940
juha.h.vuorinen(a)hel.fi

Kulttuuriympäristötiimi, kulttuuriympäristöpäällikkö

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

4 (4)

15.02.2023

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
fi0680001200062637
Alv.nro
fi02012566